

Maria

Derde Adventzondag, 12 december 2021, Christus Triumfatorkerk

Lezing: Lucas 1, 38-56

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aansteken derde Adventskaars
  - Vandaag branden drie kaarsjes,
drie vlammetjes van licht
vertellen van het Kind dat komt,
is dát geen mooi bericht?*
- Aanvangslied 'Kom tot ons, de wereld wacht' (Lied 433: 1, 2 en 5) (samenzang)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de Zondag Psalm 85: 3 en 4. (Solozang)
- Kyriegebed
- Adventsmuziek

WOORD

- Adventsproject 'Tel je mee'
  - Tekst voor de derde Adventzondag Marcus 9: 35 (BGT)*
  - Filmpje adventsproject: Tel je mee deel III: Weet je wat ik wil*
  - Projectlied 'Jij telt mee'*
- Gebed bij de opening van de Schriften
- Schriftlezing Lucas 1: 39-55 (ouderling)
- Lied 'Een nieuw Marialied' (Zangen van Zoeken en zien, 606) (solo)
- Preek

Vandaag moet het over Maria gaan.

Maria in deze protestantse kerk. Deze kale kerk. Nergens en beeld te vinden. Nauwelijks symboliek. Alleen dit immense kale kruis. Het kruis van Jezus. Het kruis waar dit hele verhaal van vandaag op uitdraait.

Geen beelden van heiligen. Geen schilderijen met Bijbelse taferelen. Laat staan een Mariakapel. In elke katholieke kerk is dat de drukstbezochte plek. In elke huwelijksmis gaat het pasgetrouwde paar naar de Mariakapel om een kaarsje te branden, in de hoop dat een kinderwens tot vervulling mag komen. En welke kerk u ook bezoekt in Nederland of in het buitenland bij de Mariakapel branden altijd de meeste kaarsjes.

En toch in deze kerk, niets van dat alles. En die hele Mariadevotie, wij zijn er maar een beetje ongemakkelijk mee. De onbevleete ontvangenis, Maria ten hemelopneming. Dogma's waar wij protestanten niet mee uit de voeten kunnen.

Het komt denk ik ook door alle devote afbeeldingen van Maria. Grootste beelden hemelsblauw en klatergoud. Een heilig en bescheiden meisje met de stralenkrans van het geloof om haar hoofd. Ze hoort gedwee de engel aan en is gehoorzaam – zoals het haar betaamt.

Uiteraard is dat beeld gekaapt. Maria wordt neergezet als een godvrezende, gehoorzame vrouw. Het kwam de mannen van de kerk wel goed uit. Laten we de vrouwen een voorbeeld geven waarin ze

bevestigd worden in hun rol van volgzame vrouw in een wereld waar de mannen de dienst uit maken.

Door de Mariaverering en alle verhalen over Mariaverschijningen en volksgeloof en mirakels, is de echte Maria naar de achtergrond verdwenen. Calvijn moest niets hebben van de hele Mariaverering, en zo is bij ons protestanten Maria wat uit het blikveld verdwenen.

Dat is jammer, want Maria heeft ons veel te vertellen.

Allereest is zij natuurlijk de moeder van onze Heer. De moeder van Jezus. En alleen daardoor al een prototype van alle moeders. Zij maakt mee wat moeders – en op enige afstand ook vaders – meemaken. In de spanning rond in verwachting zijn en de geboorte. Bij het opgroeien van je kind als het zijn eigen weg kiest. Zij weet ook wat het is om je kind te verliezen. Om aan het graf te moeten staan van je eigen kind. Zij heeft het grootste verdriet doorgemaakt dat je kunt meemaken - het verlies van je eigen kind. De omgekeerde wereld dat je kind eerder moet gaan dan jij. Bij haar kan je te raden gaan als dat je overkomt.

Dat is een ander beeld dat blijft hangen als je aan Maria denkt. De Pieta van Michelangelo in de Sint Pieter. Daar heeft Michelangelo in steen uitgehakt hoe het verdriet eruit ziet als je het levenloze lichaam van je zoon moet vasthouden. Als tot je doordringt dat het echt waar is. Hij is er niet meer. Dood. Geëxecuteerd. En waarom? Omdat hij zo dicht bij God stond dat anderen dat niet mee konden maken. Een beeld dat blijft hangen op deze wereldlichtjes dag, waarop wereldwijd gestorven kinderen herdacht worden.

Maria. Vandaag moeten we het over Maria hebben.

En wel een andere Maria dan de gedweë Maria uit de traditie en zelfs nog even niet over de verdrietige Maria onder het kruis.

Lucas vertelt ons wie ze was en wat ze betekent. Mirjam van Nazaret. Maria van het Magnificat. De mens, de vrouw aan wie Jezus werd toevertrouwd. De *joodse* vrouw van wie Jezus de geboden leerde en de geboden. Van wie hij de verhalen over God en mensen hoorde..

Daar staat ze in de deuropening van het huis van Elisabet. Opeens spat de actie eraf in dit verhaal. Maria staat op en gaat in grote haast naar Juda. En het ongeboren kind springt op in de schoot van Elisabet en Elisabet schreeuwt het uit van vreugde: "Gelukkig is zij die gelooft dat de Woorden van de Heer in vervulling gaan."

En Maria gaat mee in deze euforie, in de energie die uit dit verhaal spreekt.

Nergens is ze hier verlegen, of gedwee. Juist niet. Zie haar staan op de drempel van het huis van Elisabet. Recht overeind, het vuur schiet uit haar ogen, de woorden schallen uit haar mond. Het is een en al kracht wat ze zegt en zingt. 'Mijn ziel prijst en looft de Heer. Hij toont zijn macht. Overmoedigen drijft hij uiteen. Heersers stoot hij van de troon, wie gering is tilt hij op, hongerigen voedt hij, rijken stuurt hij weg met lege handen.

Alles onderste boven. Deze wereld omgekeerd.

Maria staat hier in haar kracht. Vrouw? Jong? Ongetrouwd? Uit de provincie? Uit Nazareth zelfs? Al deze waardeoordelen vallen weg als ze haar mond opendoet. Maria zingt hier het lied van alle

tijden Het is haar Psalm. In haar klinkt de stem van Mirjam – de zus van Mozes, in haar klinkt de stem van aartsmoeder Sara. Hier klinkt het lied van Deborah – de richter en natuurlijk van Hannah, de moeder van Samuel. Maria is de dochter van Sion. Zij vertegenwoordigt Israël. De messiaanse gemeente, die uitzielt naar de komst van de verlosser.

Op dit moment looft Maria God met alles wat in haar is én – en dat hoort bij elkaar – protesteert ze tegen de door mensen omgekeerde orde. Alles wat mensen verdraait hebben in Gods goede schepping. Eén en al kracht. Een andere Maria. Een vrouw van vuur.

Zijn hier ook Afbeeldingen van? Ik ken ze niet. Van deze profetische Maria. Daar doe je niet vertederd over. Zo een zet je geen gouden kroon op. Of doe je een hemelsblauwe mantel aan. Haar ogen vlammen, haar haren waaien in de wind.

Het vuur waarmee Jezus de Schriftgeleerden en de farizeeën terecht wees. De kracht waarmee Jezus het tempelplein schoonveegde – hij heeft het van geen vreemde. Dat zien we hier.

Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen”, zingt Maria. Ja – dat zullen ze doen. Dat doen ze tot op de dag van vandaag. En dan niet alleen omdat Maria zo vroom en ingetogen haar plaats wist en omdat ze zich zo dienstbaar in Gods plan opstelde, toen ze tegen Gabriel zei: “De Heer wil ik dienen, laat er met mij gebeuren wat U hebt gezegd.” Als een bescheiden werktuig van de Geest. Hier is ze opgeladen door de profetische boodschap van de Schrift. Door de Geest van God zelf. Hier opent zicht de Messiaanse weg. De weg van de Zoon die ze bij zich draagt. De weg die Hij zal gaan, en de weg die zij met hem ging. Tot aan het kruis.

Maria.

Ze troost alleenstaande vrouwen.

Ze bemoedigt vrouwen die graag een kind zouden krijgen.

Ze inspireert vrouwen die zoeken naar Gods nabijheid en Hem dichtbij ervaren – of daar naar verlangen.

Maar door dit lied is Maria ook een boegbeeld.

Boegbeeld voor de Dwaze Moeders op het Plaza de Mayo in Buenos

Airos in Argentinië. Elke week op donderdagmiddag om 15.30 uur

liepen ze zwigend over het Plaza de Mayo, en zo vroegen ze in

geweldloos verzet aan de militaire junta waar hun zoons zijn. Vanaf 1977 tot - ik weet het niet precies in ieder geval tot ver in deze eeuw,

en misschien lopen ze er nu nog steeds wel. Want ook na 1983 bleven ze komen, en

symboliseerde hun aanwezigheid de onuitgesproken vraag aan alle opeenvolgende regeringen:

“Waar is mijn zoon? waar is mijn man?” Nog altijd is die vraag niet voor alle dwaze moeders

beantwoord. Want de militaire junta is wel verdwenen, maar hun kinderen, hun echtgenotes,

hun lot is nog steeds onbekend.

Zij zingen mee met Maria: “Heersers stoot hij van de troon en wie gering is geeft hij aanzien.”

En dat liedje zingen vrouwen de eeuwen door mee.

Rosa Parks - een zwarte vrouw die op 1 december 1955 weigerde om haar zitplaats in een bus af te staan en achter in de bus te gaan zitten, zoals de wet in Alabama dat toen voorschreef. Een moedige daad van geweldloos verzet.

En dan Malala Yousafzai - over haar op je tanden gesproken. Zij was in 2012 bijna gedood door de Taliban, omdat ze vrouw was, meisje nog, en het lef had naar school te gaan. Ze overleefde het. Ze kreeg de Nobelprijs voor de vrede en nu is een inspiratiebron voor meisjes wereldwijd om onderwijs te krijgen.

En zo zijn er nog talloze sterke vrouwen te bedenken. Hopelijk ook minder bekenden dichterbij u, bij jou. Ik denk dat je zelf er zo nu en dan een kunt zijn, of bent.

Wat is het bijzondere aan deze vrouwen? Hun moed - zeker, maar volgens mij zit het dieper. Ze staan open voor het onverwachte.

Was het niet veel logischer geweest als Rosa Parks zich had gevoegd naar de wet van die tijd? Maar ze deed het niet - opeens kon ze het niet meer.

Was het niet veel logischer geweest als Malala haar strijd voor onderwijs in Pakistan - voor iedereen ook voor meisjes - had opgegeven, toen ze bijna werd gedood bij een aanslag van de Taliban? Maar ze deed het niet - ze werd nog veel strijdbaarder. En de Taliban bereikte het tegenover gestelde.

En Maria dan. Was het niet veel logischer geweest als ze haar schouders had opgehaald en zich op haar eigen toekomst had gestort. Niks geen zwanger van de heilige Geest. Ik ga voor zekerheid: met Jozef. Een nieuw begin, nieuwe koning David? Kom op zeg: het is oorlog - we worden onderdrukt door de Romeinen, dat kan toch niet.

Maar dit alles doet ze niet, Maria kiest voor het ongedachte: Die Heer wil ik dienen - hoe dan ook! wat een lef.

Maria gelooft erin en ze krijgt bevestiging van haar irrationele keuze. De hemel heeft gesproken. Maria wordt bewogen en ze komt in beweging. Nieuw begin is mogelijk. Langzaam dringt het door. En het wonder in haar buik reageert er op. En dan zingt ze het uit. Dat is wat God al eeuwen door doet in de wereld. Stem geven aan de monddoodgemaakte. het kwetsbare tot leven brengen. Maria zingt haar protestsong.

Het onverwachte...

Kunnen wij daar eigenlijk wel mee omgaan?

Is dat niet wat de Adventstijd eigenlijk van ons vraagt. Leren oog krijgen voor het onverwachte. Het onzienlijke leren zien. De kwetsbaarheid op waarde schatten. Lichtpunten zoeken in ons duister...

Zo is deze pandemie één grote adventstijd.

Zo is ons hele leven één grote adventstijd. Het leven is een grote zoektocht naar houvast. Naar waarheid in deze dichtgetimmerde wereld. Naar echtheid in alle achterkamertjespolitiek. Naar liefde in alle liefdeloosheid. Licht in het duisternis en de hemel op aarde...

En zo kan ik nog wel even door gaan.

Zing mee met Maria en je gaat het zien.

Amen.

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Mijn ziel maakt groot de Heer' (Lied 157a: 1 en 2)
- Gebeden
- Collecte

GAAN

- Slotlied: 'Verheug u, gij dochter van Sion' (Lied 550)
- Zegen